



Akcija za ljudska prava

Podgorica, 22. 02. 2011.

**Uporedni tabelarni pregled Predloga izmjena i dopuna Nacrta za praćenje sprovođenja preporuka iz mišljenja Evropske Komisije koje je predložila Akcija za ljudska prava i onoga što je Vlada Crne Gore usvojila i što se nalazi u Akcionom planu.**

	<b>HRA predlog izmjene i dopune Nacrta Akcionog plana za oblast borbe protiv korupcije</b>	<b>Akcioni plan za oblast reforme državne uprave</b>	<b>Ocjena:</b>
1.	Unaprijeđenje zaštite državnih službenika i namještenika koji prijavljuju sumnju na korupciju i drugo nezakonito postupanje (tzv. zviždača, "whistler-blower"-a.)	Unaprijediti institut zaštite lica koja prijavljuju sumnju na korupciju (zviždači).	Djelimično usvojen.  (Usvojenom mjerom ne predviđa se zaštita lica koja prijavljuju sumnju i na "drugo nezakonito postupanje").
	<b>HRA Predlog, izmjena i dopuna Nacrta Akcionog plana za oblast vladavine prava</b>	<b>Akcioni plan za oblast vladavine prava</b>	<b>Ocjena:</b>
2.	Unaprijediti program inicijalne edukacije u skladu sa preporukama Projekta podrške Centru za obuku sudija RCG iz 2002. godine, posebno u pogledu programa "Sudijske vještine", koji obuhvata teme kao što su "uloga sudije u očuvanju vladavine prava",	1. Unaprijediti program inicijalne edukacije kroz uvođenje obuke za sudijske vještine: - sudska psihologija - tehničke vještine i - specifične vještine potrebne prilikom napredovanja	Usvojen.

	"nezavisnost i nepristrasnost sudija", "sudija i društvo – odnosi s javnošću i medijima" itd.	<p><b>2.</b> Donijeti Godišnji program kontinuirane edukacije sudija i tužilaca, u sljedećim oblastima:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- etički kodeksi</li> <li>- lični i institucionalni integritet</li> <li>- odgovornost nosilaca pravosudnih funkcija</li> <li>- zaštita prava na pravično suđenje, uključujući praksu Evropskog suda za ljudska prava</li> <li>- poznavanje međunarodnih konvencija i zakona iz oblasti međunarodne pravne pomoći</li> <li>- pravni sistem EU: ...</li> </ul>	
<b>3.</b>	Predvidjeti obaveznu kontinuiranu edukaciju sudija i tužilaca u vidu određenog broja radnih dana godišnje dopunom Zakona o sudovima i Zakona o državnom tužilaštvu.	Vidi gore (tačka 2)	Nije usvojen. (Iako je predviđeno donošenje Godišnjeg plana edukacije, nije usvojen predlog da se pojačaju odredbe zakona prema kojima sudije i tužiocima imaju samo načelno "pravo i obavezu" da se stručno usavršavaju).
<b>4.</b>	Pored predviđene kontinuirane edukacije sudija i tužilaca, u oblasti zaštite prava na pravično suđenje, uključujući praksu Evropskog suda za ljudska prava, mjeru proširiti tako da obuhvata i edukaciju u oblasti prava na slobodu izražavanja i drugih prava u skladu sa standardima utvrđenim u praksi Evropskog suda za ljudska prava.	<p>Programi obuke za sudije i tužioce u oblasti slobode izražavanja i primjene prakse Evropskog suda za ljudska prava o visini naknade nematerijalne štete zbog povrede časti i ugleda učinjene putem medija:</p> <p>Nezavisno pravosuđe, sloboda medija i poštovanje ljudskih prava.</p> <p>Sloboda izražavanja prema praksi Evropskog suda za ljudska prava – odnos medija i pravosuđa.</p>	<p>Usvojen (u okviru Akcionog plana za oblast medija).</p> <p>Predlog se pretežno može smatrati usvojenim, uz napomenu da ostaje potreba edukacije sudija i tužilaca i u vezi sa drugim pravima u skladu sa standardima utvrđenim u praksi Evropskog suda za ljudska prava.</p>

5.	Unapređenje transparentnosti rada pravosudnih organa upoznavanjem javnosti sa rezultatima njihovog rada. (obezbijediti održavanje redovnih konferencija za štampu na kojima će se prezentirati rad pravosudnih organa i odgovarati na pitanja prisutnih; u Sudskom savjetu i Tužilačkom savjetu odrediti lica odgovorna za odnose sa javnošću...izraditi i publikovati zbirke sudskih odluka, objavljivati sudske odluke).	Unaprjeđenje izvještavanja o radu sudova uz podršku informacionog sistema.	Djelimično usvojen.  (Usvojena je mjera, ali ne i načini za njeno ostvarivanje, takođe, usvojena mjera se odnosi samo na sudstvo, ne i na tužilaštvo).
6.	Izvršiti analizu primjene Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku.	Pripremiti Analizu primjene Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku s odgovarajućim preporukama	Usvojen.
	<b>HRA Predlog izmjena i dopuna Nacrta Akcionog plana za oblast reforme državne uprave</b>	<b>Akcioni plan za oblast ljudska prava</b>	<b>Ocjena:</b>
7.	Prioritetni cilj koji se odnosi na Ombudsmana izmjestiti iz Akcionog plana za oblast reforme državne uprave u Akcioni plan za oblast ljudska prava.	Niz mjera koje se odnose na Ombudsmana	Usvojen.
	<b>HRA Predlog izmjena i dopuna Nacrta Akcionog plana za oblast medija</b>	<b>Akcioni plan za oblast medija</b>	<b>Ocjena:</b>
8.	Mjeru: „Izmjeniti Krivični zakonik u pravcu dalje dekriminalizacije klevete u cilju jačanja medijskih sloboda“, izmijeniti, tako da mjera glasi: „Izmjeniti Krivični zakonik u pravcu dalje dekriminalizacije klevete i jačanja zaštite novinara prilikom obavljanja profesionalnih zadataka, izmijeniti i dopuniti Zakon o medijima u cilju jačanja medijskih sloboda i dalje	1. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika - Dekriminalizacija klevete	Nije usvojen.  Iako pozdravljamo odluku o potpunoj dekriminalizaciji klevete, što, nadamo se, predstavlja odlučnija formulacija mjere, predlog uvođenja krivičnih dijela za zaštitu novinara, i predlog opsežnije reforme

	reforme odgovornosti za povredu časti i ugleda.“		građanske odgovornosti za klevetu nije usvojen.
9.	Izraditi izvještaj o istragama preduzetim povodom fizičkog nasilja prema novinarima, analizirati njihove ostvarene rezultate i navesti planirane mjere za dalje procesuiranje.	Izvještaj o istragama i nasilju protiv novinara – procesuirani slučajevi, status predmeta u postupku, predlog mjera( procesuirani slučajevi, status predmeta u postupku u odnosu na procesuirane slučajeve, broj i karakter konačnih presuda: oslobađajuće, osuđujuće ( vrsta/iznos kazne), preduzete mjere za efikasno rješavanje predmeta u postupku, broj riješenih zaostalih predmeta.	Usvojen.  Nadamo se da će Izvještaj pored navedenih informacija obuhvatiti i kritičku analizu ostvarenih rezultata I planirane mjere za dalje djelotvorno procesuiranje predmeta.
	<b>HRA Predlog izmjena i dopuna Nacrta Akcionog plana za oblast ljudska prava</b>	<b>Akcioni plan za oblast ljudska prava</b>	<b>Ocjena:</b>
10.	Analizirati garancije ljudskih prava predviđene Ustavom i razmotriti predloge za njihovo unaprjeđenje. (Ne misli se isključivo na garancije nezavisnosti pravosuđa)		Nije usvojen.
11.	Pratiti i unaprijediti poštovanje manjinskih prava, posebno u vidu saradnje između Vlade i savjeta za manjine.	Analiza zastupljenosti manjina u javnim službama, organima državne vlasti i lokalne samouprave, uključujući evidenciju o broju lica koja su se izjasnila i broju lica koja se nijesu izjasnila o nacionalnoj pripadnosti + Donijeti Pravila i uputstva za izbor članova savjeta manjinskog naroda ili druge manjinske nacionalne zajednice: uslovi za elektore, sazivanje elektorske skupštine, izbor članova savjeta (kao i druge mjere koje će pomoći poštovanju prava manjina).	Usvojen.
12.	Analiza zakonskih garancija protiv diskriminacije lica homoseksualne orijentacije i transrodnih osoba i odgovarajuće izmjene i dopune zakonske regulative.		Nije usvojen.
	<b>HRA Predlog izmjena i dopuna Akcionog plana za trajno rješavanje pitanja izbjeglica i raseljenih lica u kampu Konik I i II</b>	<b>Akcioni plana za trajno rješavanje pitanja izbjeglica i raseljenih lica u kampu Konik I i II</b>	<b>Ocjena:</b>

13.	Hitno obezbijediti uslove za bezbjedan život i adekvatno stanovanje lica nastanjenih u kampu Konik koji bi podrazumijevali: hitnu sanaciju kanalizacije; obezbjeđenje kvalitetne vode za piće; obezbjeđenje struje putem odgovarajućih instalacija i saniranje baraka.	Ostvarivanje prava na stanovanje kroz: analiziranje prostorno-planskih rješenja Konik I i izradu prostorno-planskog rješenja za ovaj lokalitet, određivanje lokacija za gradnju stambenih objekata za potrebe interno raseljenih lica na području Glavnog grada, izgradnju i opremanje objekata, zatvaranje Kampa Konik II.	Usvojen.
14.	Ostvarivanje prava na obrazovanje – izgradnje vrtića shodno DUP-u u Kampu Konik I; sprovođenje aktivnih mjera za obezbjeđenje obaveznog školovanja sve djece školskog uzrasta, stanovnika kampa u školi Božidar Vuković-Podgoričanin.	Obrazovanje i vaspitanje u skladu s Opštim zakonom o vaspitanju i obrazovanju.	Usvojen.  (Mjera nije precizirana kako je predloženo, tako da ostaje da se vidi kako će se ostvarivati u praksi)
15.	Popis sve djece/stanovnika kampa koja su školskog uzrasta i njihov blagovremeni upis u školu i obezbjeđenje budžetskog finansiranja dovoljnog broja asistenata u nastavi nadležnih za romsku djecu.	<p>Utvrđivanje preciznih podataka o: interno raseljenim licima koja ne posjeduju dokumenta kako bi regulisali novi status, interno raseljenim licima koja nijesu upisana u matične registre, licima koja nemaju status interno raseljenog lica.+ Obrazovanje i vaspitanje u skladu s Opštim zakonom o vaspitanju i obrazovanju.</p> <p>U okviru Akcionog plana za oblast ljudska prava:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Implementacija Strategije za poboljšanje položaja RAE populacije: <ul style="list-style-type: none"> <li>- razviti programske aktivnosti za povećanje školskog uspjeha (uključivanje u gradske škole; dopunska nastava, asistencija učenicima) radi socijalne inkluzije RAE populacije;</li> </ul> </li> </ol>	Usvojen.  (Iako se finansiranje asistenata u nastavi izričito ne pominje, već "asistencija učenicima", nadamo se da će kombinacijom navedenih mjera biti ostvaren cilj, a to je blagovremeno i kvalitetno osnovno obrazovanje romske djece).

## ZAKLJUČAK:

Statistički posmatrano, od ukupno 15 predloga HRA koji su sadržali jednu ili više predloženih mjera ili ciljeva potpuno je usvojeno 9 (60%), djelimično su usvojena 2 (13%), dok 4 predloga (26%) od predloženih izmjena i dopuna nije usvojeno.

Posebno smo ohrabreni zbog obavezivanja nadležnih (predsjednika Vrhovnog suda, Vrhovnog državnog tužioca i direktora Uprave policije) da izrade Izvještaj o istragama slučajeva nasilja protiv novinara. Očekujemo da ovim izvještajem budu obuhvaćeni i slučajevi prijetnji smrću istraživaču kršenja ljudskih prava Aleksandru Zekoviću i napad na književnika Jevrema Brkovića, odnosno ubistvo njegovog tjelohranitelja Srđana Vojičića, jer su i oni očigledno bili ugroženi zbog slobode govora, a njihovi slučajevi nisu djelotvorno istraženi.

Nisu usvojeni naši predlozi: 1) da se uvedu dva nova krivična djela i tako izjednači zaštita novinara sa službenim licima; 2) da se dopuni Zakon o medijima standardima iz prakse Evropskog suda za ljudska prava, da bi ih lakše i sigurnije primjenjivali i novinari i sudije. Nastavićemo da insistiramo na ovim predlozima, zato što neobavezna obuka sudija o standardima slobode izražavanja, kakva je predviđena Akcionim planom i kakva se odavno sprovodi u Crnoj Gori, kao i "prihvatanje prakse Evropskog suda za ljudska prava u pogledu visine naknade nematerijalne štete zbog povrede časti i ugleda učinjene putem medija" na što je obavezan Vrhovni sud, nisu dovoljni da obezbijede da se svi relevantni standardi slobode izražavanja i prava na privatnost primjenjuju u praksi.

Nisu usvojeni ni naši predlozi, da se: 3) analiziraju sve garancije ljudskih prava predviđene Ustavom i razmotre predlozi za njihovo unaprijeđenje, imajući u vidu i Mišljenje Venecijanske komisije o Ustavu Crne Gore; 4) analiziraju zakonske garancije protiv diskriminacije lica homoseksualne orijentacije i transrodnih osoba i predlože izmjene i dopune zakona u skladu sa standardima iz prakse Evropskog suda za ljudska prava. Podsjećamo da je HRA odmah po usvajanju Ustava predložila njegove izmjene i dopune u pogledu jačanja nezavisnosti pravosuđa (što jeste usvojeno u Akcionom planu), ali i u pogledu preciziranja garancija slobode izražavanja, prava na djelotvorni pravni lijek, prava na žalbu sudu u svakom slučaju lišenja slobode, neposrednoj primjeni međunarodnih ugovora o ljudskim pravima u svakom slučaju, kako bi se ove garancije dovele na nivo ranije važeće Povelje o ljudskim pravima Srbije i Crne Gore. Uvjereni smo da poboljšanje ustavnih garancija ljudskih prava za sve ljude u Crnoj Gori ne bi smjelo da izazove političku opstrukciju bilo koje partije i da postizanje dvotrećinske većine poslanika za ovu svrhu ne bi bio problem. Što se tiče prava LGBT populacije, Zakonom o zabrani diskriminacije učinjen je važan korak ali nedovoljan. Neopravdana je diskriminacija u pravima homoseksualnih partnera/partnerki u odnosu na vanbračne partnere i ovo pitanje mora kad tad biti uređeno u skladu sa evropskim standardima.